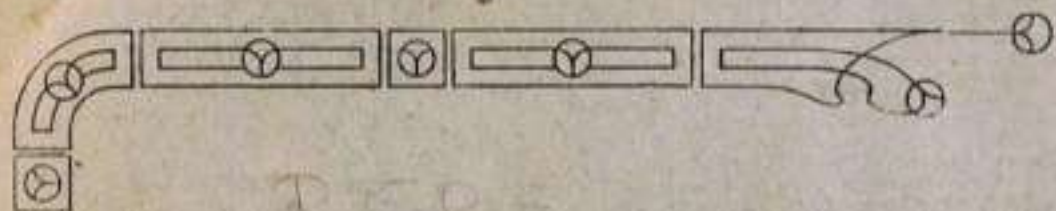

FOLL-RE-8-1-(C3)

GOZTARKERA ERAZA

Belaustegi'tar Pantzeska'k egiña.

1921

ATV

34602

Jaungoiko-Zate'ren Irarkolea.

M 73786

F 77727

AV
34602

GOZTARKERA ERAZA

Belaustegi'tar Pantzeska'k egiña.

1921

* Jaungoiko-Zale'ren Irarkolea.

Nihil obstat
Dr. P. Menchaca

Imprimatur

Victoriæ 25 ianuarii 1921

Gub. Eccus. (s. p.)

Dr. Joseph Leontius O. de Zárate

Goznarkera eraza

Goznartzia gañantzifsuba da.

Gixon eta emakumientzat, zañ ta gastiñentzat, kistañ gusti-gustiyentzat uzkuñtz-egi ta betikoñak goznartzia da iñarkunik onuragiñena ta bialena be bai.

Egiyok buruz orok dakiguz, yakin utsez baña ez dogu ezer-egiten, eurok irakasten dauskuben eraz bixi ezpa-gara.

Bizkera au iñarduteko, burua, gogua sutan, berotu, goritu-biañ dogu, ta goritasun au uzkuñtzeko egi betikoñak goznartziak emongo dausku. *In meditatione mea exardescet ignis*» (Ps. 38, 4). Eta ludija, gixabatza ondamediz ondatuta bada, goznartzen daunik ez dalako da.

Egiyotzaz yazoten yaku yakijatzaz abere batzuei yazoten yakena. Janda gero agora ekañi ta auznañ egiten ezpa-dabe, yakiyak, bañuan daben añen, onurarik ez dautse egiten, eta guri be, beraulan, egiyak, ikasiña be, burura bañiro ekañi, goguz nañazka lez erabiliña, ondo zetuta, geure-geure egiten ez doguzan añtian, geure bañuan diran añen, onurarik bapez edo gitxi bañño ez dauskube egiten. Egiyoi daben guna atara

ta geu, donokira bidian lokatu ez egiteko bestian sendo geratu ta ibili gura ba-gara ba, goz-naf-egin biar dogu.

Goznartiak, goxian egiñikuak batez-be, egun gustirako bat gertu iminden dau, goguari ezaften dautso goñiar gun zerbait, eta adimenari donokiko sena, aulan egikun gustiyetzaz Jaungoiko eraz, eta edozertzaz kistañ on bat lez iñardu dagiyan.

Goznartiak onexeik etenkiñok emon oi dauz.

Lenengo egi goñiarak goguan ezañiyago iminden dauz, adimena adipetuago izten dau, ta zismena bixiyagotzen dau.

Gañera, gauza goñiarak ikustera egiten gauz, ta zilegizti ta uzkuñtz neufijetara oñuten gauz, igafi be barik, beraugafik buruak emoten daskuzala, biar doguzanian.

Egi goñiarak goguan emoten daben efo au, ta, itzumuztuan lez, berez erabagi goñiarak gogoratzia beti, egunoro, beintzat zerbait egiyok aztertut ta goznartzen dauzan gixonarenak dira.

Eta goznartze bakotxan ekoizpen gitxi edo bape ez dala ataraten dirudijan añen, egun, ilabete ta urte yafafubetan goznartzia ataraten dana ez da ez gitxi ez txikija, asko ta andija baño.

¡Goznartzen daunaren eta ez daunaren artian alde bat bai dau ba!

Goznartziak beria dau zerbait otoi-egitia; eskatzia bañiz, norberaren burua donokiratzeko, iñarkun kistañetatik onenatarikua da, beraugafik, goznartzia, gaizkatzeko oberik eziñekua.

¿Goznartzia nekeza ete-da?

Batzuk nekeza dala diñue: baña, atara asi ezkerro, uste baño erazagua da.

Bere nekeztasuna soñtuten da edo Janik egin gura ezetik-au da sañiyen yasoten dana-edo bat aburikatzen dalako, ba gogorako egiyak asmenetako egiyak bestian ez gabez ikaratzen, edo astija zetan emon eta goznarteko egikunak atontzez ez yakiñetik; itz batez, goznartzen ez dagikulako.

¿Goznartzea zer da?

Goznartzea gure gogo-arimako-garatzari yao-kazan gayatzaz apurtxu baten buru-austen egotia baño besterik ez da, buru auste-ostian, gure gogoko ogasuna geyagotzeko erabakiyen batzuk artzen doguzala, erabakiyok inarduteko Jaunari indara ta eskaña eskatzen dautsagula. Beraz, goznartiarenak iru egikun dira: lenengo gogo-gayen bat oldoztutia; bigañen gai ofetzat erabakiren bat artutia; irugañen erabakiya betetako eskaña eskatutia.

Ludiko garatz, ogasunatzaz zer egiten dozu?

Daigun, salkun, eroskun edo irabazpideren bat esku-artera dakañtzuela.

Garatz au azteñtuten dozu ta bere onura ta kaltiak astinduten dozuz.

Ona deritxazunian, zeuretzako artzia ta ona ez deritxazunian, zabañtutia erabagifen dozu.

Erabagi au loñtuteko birañ-dozunian, laguntza

eskatzen dozu, adibidez, salgei daunaren ezagun bati, saldu dagiketzuen, edo; biar dan beste txindi ezpa-dozu, daukanari biar dozun txindiya, edo...

Gogutzaz-arimea-tzaz be bardin egin-biar da.

Goznar-egiteko era efaza.

Goznar-egiteko era asko dira. Loyola'tar Deun-lñaki'k inarkunetan irakasten dauna, da, gure aburuz beintzat, bidezkuena ta efazena.

Era au osoz atzaldu ezkeru, inarkunek safitxu egiten dabezanak dakiyen lez, arau ta bedegafez ugarija da; egunoro ordu lauren edo ordu erdi bateko goznartia egin gura daunarentzat baña, era au laburki atzalduko dogu.

Gaya.

Goznar-gaya txonitzetan, idaztiyetan edo irakasti-kistafetik dakixunetan idoro-biariko dozu. Txonitzak, afetaz entzuten ba-dozuz, gaya ugari damoketzue. Idazti edefak be bai-dira. Basabe Abearen «Gogartiak»; Eguzkitza'tar Jon U. Yaupariyaren «Mariya'ren ila» beste batzuen artian egoki-egokitzat ixentatzen dautzuguz.

Goznarte-askaldiya.

Goznarte-askaldiya iru egikunez eraltzia onuragiña da.

Lenengo, GOIKO-JAUNAREN AGIRIYA, alegia, Goiko-Jaunaren agiriyan yarten nuala efaz-efaz

oldoztu; egikun au nabaikořago ixan dadin, Deun-Iñaki'ren onua da, bakařik garanian beintzat, GOIKO - JAUNAK NAKUS - oldozkuna, goznař egingo dan tokija baño oinkarfe bi bat auřerago iñardutia.

Bigaraena, GOIKO - JAUNA GURKUNA, alegia, egikun au astian, lotsaz ta apalez Jauna guř-dagigula, guřkun au be, Iñaki Deunaren onuba, bakařik garanian, egikun agiriyen bategaz agertu daigula da.

Irugarena, GERKUN - OTOYA, alegia, goznař ondo egiteko eskařa Jaunari eskatzia.

Gerkun-Ofoya.

Atzaldu doguzan askaldiko iru egikunok arizen dauzan ofoya emen imiñiko dautzugu.

Ene Jaun eta Goiko-Jauna! Emen auřke zarala ta argi nakuzula, bixi zinisten dot. Bixiyagotu egixu nire ziñismen au.

Nire biyotza txirua da, al dod: n lez baña maře zaut eta guř-egiten zaut.

Egin daustazuzan on gustiyakariř eskařak-dagitzudaz. Neure oben gustiyen azkitza apal-apal eskatzen dautzut. Goz-narte au zeu al bait geyen aintzatu ta nire gogua al dan geyen aberastutekua ixan dadin zeure eskařa ugari emon egistazu. Berau obeto yaristeko, Miren Deuna, ene

Ama, ta donokiko Gotzon eta zorondunak, zuekana eltzen naz - ta, lagun - ixan zakidaze.

Āta guria, Agur̄ Maria ta Aintza Ātari.

Goznartea.

Goznartea gogoko almenak, gomutamena, adimena ta guramena in̄arduaz egiten da, ta autaraxe egin dagikegu lau in̄arkunez.

1.^a GOMUTAMEN-IN̄ARKUNA

¿Zer nua goznar - egiten? It̄aun au zeuk zeudoferi egiyozu. Bardin dana, zerbait irakufi egi-xu, idaztiyen bat, esakunen bat edo abar̄, ta it̄aundu zeudofer̄ek ziatz erantzutekotan; ¿zer irakufi dot nik? Bāta burura ekafi txonizlariyari entzun zeuntsana, edo aurtemin irakufi zebana. Eta entzun zebana edo irakufi zebana beste bati argi ta garbi esateko bestian, ondo ta argi yakinda geratu.

2.^a ADIMEN-IN̄ARKUNA

Irakufi edo entzun dodan au egiya ba-da, ¿nik zer egin-bear̄ dot? Au egin-biar̄ dot, edo bestia egin-barik itxi-biar̄ dot. Urliyaren aizkide ixan-biar̄ naz, edo berendiyaren aizkide enaz ixan biar̄.

Idazti au safitxu irakufi bial dot, edo a bestia ez dot inoz irakufi-bial.

Jai aretara ez naz inoz yuan-bial, ofura a itxi-bial dot, ikuskixun a ez dot inoz ikusi-bial, beste ofurea, inarkuna artu-bial dot. Aunetzaz oldoztu-bial asko ixaten da. Norberaren bialkunak, erazkunak, oi doguna ta ez doguna, egiten doguzan girnildura, soroski, irakufte, jolas, erausi, doguzan aizkide, bixibide, jaskera ta abal. Zure seme-alaba, senide, otsein, aizkide, areriyuatzaz dafabixuna ta eztarabixuna ta abal. Astiya zetara igazten yatzun, uriko goraberetan egiten dozuna ta ez dozuna, zure gogo-gayak, yaupa-entzute, autoftze ta abal zelan darabixuzan eta abal. Ara, zure bixiuneko egikun gustiyak eta bakotxa.

Eta sakonagotik, sustafai senduagoduna ixan dadin buruan darabidana, buruak emon daustazan erabakiyen ziyuok begiyen auñian imini neikez: Au egitia edo bestia ez egitia *egokiya*, *onuragiña*, *pozkoña*, *eraza*, *bial-biala* ete da... beste ziyo, batzuk be ikusi dagikedaz.

3.ª GURAMEN-INARKUNA

Egin-bial dodala ulertu dodan au egitia erabagiten dot ba.—Egi-egiz erabagi be gero, bigafen inarkunan erabagitia egoki dala ikusi doguna. Eta erabakiya artzian berau betetako gurakunak berotuten, sendotuten aleginak-alegin-egin. Gauza bi baina aitzu barik ixan-bial doguz: bata,

erabaki au betetako ixango yakuzan eragozpenak, eta bestia, berau betetako lagun-ixango yakuna.

4.ª OTOI-IÑARKUNA

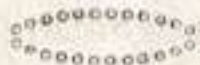
Makala nazalako baña, oraingo erabakiya gorra-bera, ezezka asiko naz-ta, Jaunari eskaña eskatu-biar dautsat.—Inarkun autan albait beruen eta sutsuen, biyozketa askogaz, ta bati otuten ezpa-yakoz, lendik dakiguzan otoiz, Goiko-Jauna Alorodunari artu dogun erabakiya betetako, inarduteko eskaña eskatu. Eta Josu - Kisto gure Jaunagana bedegaréz eldu dagike, ta *Kisto' ren goguoí...* esan; gero Miren Deunagana zuzendu ta *Aguí Maria* edo *Aguña*-edo esan. Baña Gotzon eta donokiko Zorundunai be eskatu dagikiyue, ta onurakoña da. Amañu Goiko-Jaunari itz-egin eta Aña guria esanaz.

Oraindiño astiya geratzen ba-da, bigarén gai bat artu, ta lenengokuatzaz irakatsi doguna egin, lau inarkunok egiten doguzala, gomutamenagaz oldozkaya burura ekañi, adimenagaz goznar-egin, guramenagaz erabaki, ta Jaunari eskafak eskatu. Laugarén au garantzi-garantzitsuba dala buruan ondo yosi: berau-barik gogozko otoi-egitia Jaunari eskaña eskatzia baño besterik ez da, ta lenengo iru inarkunetan ezer ez da eskatzen.

U A R A

Sakonago ta ziaztasun geyago gura ez daunarentzat ixentau dogun goznar-era au eřaza dala uste dogu. Alan da gusti be, Deun - Inaki'k irakasten daun gauza bat getu gura dogu. Gerkun-otoya eginda gero, goznar-egiten asi baño len, *irudikuna* diñona egin. Au, jazokuna danian, goznar-egiten guazan au, oraintxe auřian ba'litzez iruditutia bere toki ta gusti, ta jazokuna ez danian, gaya ulertuazoko deuskun irudija egitia baño besterik ez da.

Beste arau batzuk be bai-dakaz, ez doguz iminden baña luziegi itz-egin eta nasteren bat softu ez dadin, eta gero be, euren bizkerea eřaz erabili ta sakon-sakonetan sařtu-barik goznartia egin gura dabenentzat idazten dogulako. Azkenez, goznartez bial dana da, egunoroko egipenak obatu, bakotxa zintsuago inarduta, ta edozetarako kistař-sena norberagandu, bere bidez, edozer ta edonoz kistař ona lez, berezian egiteko. Sařitan, ařtu-biař dogun erabakiya, oi doguna egitia, egiten auřera yafatutia baño besterik ez dau ixan-biař; ba, onenian moteltzen asi gara, ta bařiro erabakija bizkořagotzen ezpa-dogu, zabařtu egingo dogu.

**Goznar-egiñeko beste era eñaz ta onuragin
-onuragin batzuk.**

LENENGO EREA

Aurenengo, beti lez, gerkun-otoya. Goxean oldoztuko dozu egun bitartian egin-biañ dozuna. Batez-be garatz garantzitsu ta nekezen bat egin-biañ ete dozun, edo galtzori, ziltzakunen baten zure burua ikusi-biañko ete dozun, edo onen bat egiñeko erati bedegañen bat ixango ete-dozun. Añia añtuko dozu, eta biañ diran neñiz erati oñetarako gertauko zara, oldoztuta zelan obenik txikiyenik be baga ixango zaran, eta onen bat inarduta zetara astija gonduko dozun, ona baño obia ixatekotan. Egin biañ dozuna dagikezula erabakiya añtuta, Josu ta Miren Deuna-bidez, erabaki au betetako indaña ta eskañ aldintsua eskatu.

BIGAREN EREA

Gerkun-Otoya eginda gero, dakixuzan otoyetatik bat, *Aña guria*, *Aguñ Maria*, *Ziñiskintza*, *Aguña*-edo arakatu egikezu, itz edo esakun bakotxan pozik astiya emon zegiken bestian bera goguan dozula, geratuta.

IRUGAREN EREA

Bigarrenen idekua da.

Gerkun otoyā eginda gero, dakixuzan otoyetatik bat-edo esan, astiro, bigarren eran esan dautzugun baxen astiro ez, baña bai bera-esatez, baña gozotuteko eraz, adibidez, *Aña guria*, *Agur Maria* eta *Ziñiskintza* eta *Agur* bakoitan iru edo lau iroiren igazten yatzula, ta gozuago ta atsegintsuago yatzun zatiren baten astiruago yuanaz.

LAUGAREN EREA

Beti lez, lenengo gerkun-otoya, ta gero, arakatu astiro, banan, amañ agintzak ta aztertu zelan betetan dozuzan, edo Ziñiskayak zelan ziñistuten dozuzan eta zelan ziñistu-biañ dozuzan, edo Erukizko Egiñenak eta zelan iñarduten dozuzan eta iñardu biañ dozuzan, eta bañdin, gura ixanezkero, egin dagikezu zortzi Zorunakaz, Soin-asmenakaz ta abañ.

BOSKAREN EREA

Auñenengo gerkun-otoya, ta gero zure ayuriya ta ixakerea, ta dozun utsen bat aztertu, eta berau kentzeko bidia ta neuriyak artu, edo baña be dozun ekandonen bat edo euki gura zeunkenen

bat ta berau zeuganduteko, bial diran neufiyak artu. Obeto loftuteko eskatu ugari Goiko-Jau-nari indaf aldintsuba ta eskafa.

SEIGAREN EREA

Aftu idazti on bat, adibidez Goizparkiya, Arimen lla, edo Irakasti Kistafa, ta, bial dan otoy eginda gero, zerbait irakufi, bana astiro, ta irakufi dozunak irakasten dautzun eraz bixi ixateko eskafa, gurakun bixiz, eskatu.

